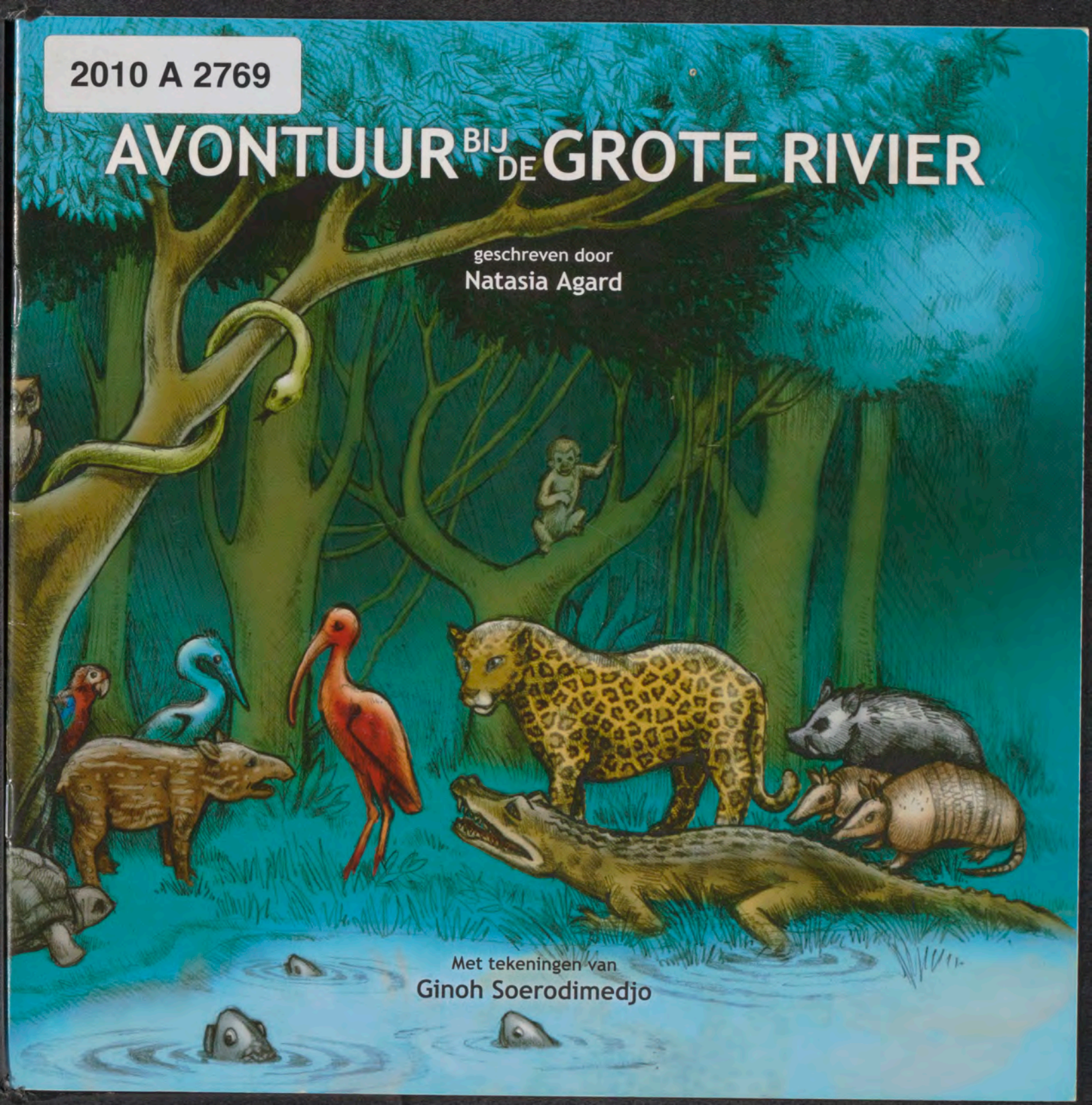

2010 A 2769

AVONTUUR ^{BIJ} DE GROTE RIVIER

geschreven door
Natasia Agard

Met tekeningen van
Ginoh Soerodimedjo

BIBLIOTHEEK KITLV

0381 0643

AVONTUUR ^{BIJ} _{DE} GROTE RIVIER

Eerder verschenen onder:
Bertus Boefoe en andere verhalen, november 2000

Copyright © 2010, ISBN 978-99914-7-019-1

2^e herziene druk: 2010
Drukkerij Leo Victor, Paramaribo, Suriname

1^e druk: 2008
Drukkerij Leo Victor, Paramaribo, Suriname

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, CD(-ROM), diskette of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

AVONTUUR ^{BIJ} _{DE} GROTE RIVIER

geschreven
door
Natasia Agard

Met tekeningen
van
Ginoh Soerodimedjo

102756
K.I.T.L.V LEIDEN
16-11-10

1. Wat is er gebeurd?

‘Twiet, twiet.’ ‘Twiet, twiet.’

Het gefluit van de vogeltjes klonk door het bos. De zon keek vrolijk door de bladeren. Kleurige vlinders dansten tussen bloemen. De dieren van het bos werden langzaam wakker. Ook Bert Bofru. Bert woonde onder de grote *mopé*¹ boom, dichtbij de kreek. Bert was een jonge tapir. Hij lachte altijd en hij hielp iedereen graag. De dieren vonden hem heel aardig. Bert strekte zijn voorpoten en achterpoten lang uit. ‘Gááááááp!’

Eigenlijk zou hij best nog wat langer willen slapen. Hij stond op. Langzaam liep hij naar de kreek.

Hij zette een poot erin. Brrrrrrrr! Wat was het water koud. Hij haalde diep adem en sprong toen vlug het water in. Hij waste zich flink. Hè hè! Nu was hij goed wakker. Het water voelde nu heerlijk aan. Bert spartelde rond. Straks zou hij naar mopés zoeken voor het ontbijt. En daarna...

‘Bert, Bert’, klonk het opeens.

‘Bertuuuuus, waar ben je?’

Voordat Bert kon antwoorden, klonk er een luid geklapper. Een rode ibis vloog laag over het water. Het was Willy, een vriendinnetje van Bert. Ze sloeg wild met haar vleugels. Haar kop was nog roder dan normaal. Zweetdruppels rolden langs haar snavel naar beneden.

---

¹ kleine zuurzoete vruchten

‘Wat is er aan de hand, Willy? Wat doe je helemaal hier?’, vroeg Bert, terwijl hij rustig bleef zwemmen.

Willy probeerde hem zeker voor de gek te houden. Ze hield van grapjes maken. Willy woonde met haar familie in een ander deel van het bos. Af en toe kwamen ze Bert en de andere dieren opzoeken.

‘Alarm, alarm!’, schreeuwde Willy.

‘Ben je gevallen of heeft een was²wasi² je gestoken?’, vroeg Bert haar.

‘Néé! Er dreigt gevaar! Oom Laddie...!’

‘Oh ja, je was op bezoek bij oom Laddie en zijn vrouw Emma. Hoe gaat het met ze?’

‘Het gaat helemaal niet goed.’, riep Willy uit.

Buiten adem probeerde ze Bert uit het water te trekken. Natuurlijk lukte het niet. Bert was veel te zwaar.

‘Rustig, Willy. Laat me los. Ik kan zelf lopen. Vertel, wat is er gebeurd?’

Willy haalde een paar keer diep adem.

‘Kom mee, dan zul je het zelf zien.’

Nieuwsgierig kwam Bert uit het water. Nu pas zag hij de grote vogel langs de kant zitten. Bert schrok toen hij hem zag.

‘Dat is toch oom Laddie?’, fluisterde hij verbaasd.

‘Wat is er met hem gebeurd?’. Het was een hele tijd geleden dat Bert hem had gezien.

‘Oom Laddie, bent u ziek? Uw veren zijn helemaal grijs geworden.’

---

2 wesp

Oom Laddie keek op. Hij schudde verdrietig zijn kop. 'Nee, jongen', zei hij met veel moeite.

'Er is iets heel ergs gebeurd. We zijn je komen halen, opdat je het zelf kan zien.'

'Ja, Bert. Het is vreselijk.' Willy hilde bijna.

Bert ging direct mee met zijn vrienden. Hij was heel erg geschrokken.

'Wat is er toch gebeurd?'

Maar hij kreeg geen antwoord.

'Kom, laten we gaan.', zei Willy.

2. Het bos is ziek

Oom Laddie en Willy vlogen voorop. Bert liep hen achterna, zo snel als zijn poten konden. Na een poosje kwamen ze bij een grote rivier. Bert was hier nog nooit geweest.

‘Waar zijn we?’, vroeg hij nieuwsgierig, terwijl hij rond keek. Oom Laddie wenkte hem om stil te blijven. Hij wees in de verte. Daar zagen ze een kamp langs het water. Toen Bert nog beter keek, zag hij een groepje mens-mannen druk bezig iets uit het water te halen. Ze gebruikten daarbij machines en pompen.

‘Wat doen ze?’, vroeg hij.

‘Ze zoeken naar goud’, antwoordde oom Laddie.

‘Goud?’, vroeg Bert verbaasd. ‘Wat is dat? Is het iets om te eten? Ik lust daar ook wel wat van’.

Hij wreef over zijn buik. Oom Laddie en Willy lachten.

‘Nee, Bert, kijk eens goed.’

Ze gingen voorzichtig wat dichterbij. Ze zagen nu duidelijk dat de mens-mannen kleine gele steentjes uit het water haalden. Het rivierwater werd er troebel van.

‘Is dat het goud, oom?’, vroeg Bert. ‘Die gele steentjes?’.

‘Dat heb je goed gezien. De mens-mannen willen er heel veel van hebben. Dat mag. Mensen, dieren en planten moeten samen gebruik maken van de natuur. Deze mens-mannen gebruiken echter behalve zware gereedschappen, ook kwik om aan het goud te komen. Dat is heel ongezond. Het kwik blijft in het water achter.’

Daardoor wordt het water vergiftigd.', zei oom Laddie.

Bert luisterde stil.

'Laat hem alstublieft ook zien wat er met het bos gebeurt, oom Laddie.'

Willy maakte daarbij een paar sprongetjes en klapperde met haar vleugels.

'Stil meisje! Wil je soms dat de mannen ons horen? Kom mee, Bert, dan zal ik je nog wat laten zien.'

Oom Laddie bracht ze een stuk dichterbij. Het rivierwater was overal vuil. De planten en bomen hadden een grijsachtige kleur. 'Het bos is ziek, oom. De bomen gaan dood.'

Bert keek ongerust rond. Zoiets had hij nog nooit gezien. Waar hij woonde, was alles groen. Het water van de kreek was schoon en helder.

'Ja, niet alleen het water is vergiftigd. Ook de lucht die wij allemaal inademen, *mi boi*³. Het kwik verdampst en komt ook in de lucht terecht. Het bos en alle dieren, vogels en vissen worden ziek. Kijk maar naar mijn vleugels.'

'Net als van een opa', lachte Willy ondeugend.

'Nu begrijp ik het, oom Laddie!' riep Bert.

Hij sprong op en neer.

'Maar als de hele natuur ziek wordt, zullen de mensen ook ziek worden.'

'Goed zo, Bert. Dat heb je goed begrepen.'

---

3 mijn jongen

Oom Laddie klapperde met zijn vleugels.

‘Gelukkig is er nog voldoende schoon water.’, zei Willy trots. ‘U en tante Emma kunnen bij Bert wonen. Er is genoeg plaats bij de kreek.’

Oom Laddie schudde zijn wijze kop.

‘Denk eens goed na, Willy. De kreek krijgt water van de grote rivier. Als het water van de rivier ongezond is, zal dit water ook in de kreek terechtkomen. En in alle andere rivieren en kreken van het hele land.

Ze zijn allemaal met elkaar verbonden.’

‘Ja, dat is waar!’, gilde Willy.

‘Daar heb ik niet aan gedacht.’

Zij sprong op van schrik en begon weer met haar vleugels te klapperen.

‘Oom Laddie, we moeten nú iets doen, voordat het te laat is!’, riep Bert vastbesloten.

‘We gaan het bos redden.’

‘Ga naar huis. Waarschuw de andere dieren. Vertel ze wat je hier gezien hebt. Ook wat er later kan gebeuren met de hele natuur.’

Na deze woorden vloog oom Laddie weg.

Kom op, Willy!’, riep Bert uit. ‘We gaan terug.’

Zo gauw ze weer thuis bij Bert waren, riepen ze de dieren bijeen voor een vergadering.

3. De dieren zijn in paniek

Alle dieren kregen een uitnodiging. De parkietjes onder leiding van P'pokai, de papegaai, vlogen rond om de dieren op te roepen.

'Iedereen wordt verwacht! Komen jullie allemaal!

Vanavond om zeven uur. Onder de mopéboom. Bert en Willy hebben een belangrijke boodschap'.

Broer Kaaiman onderbrak zijn visvangst. Ma en Pa *Todo*⁴, stopten hun kinderen snel in bad. Ze gingen allemaal mee.

Precies om zeven uur waren alle dieren present. Ze waren van alle kanten gekomen. Geen enkel dier was bang voor een ander. Geen enkel dier wilde een andere kwaad doen. Ze stonden allemaal nieuwsgierig bijeen.

'Wat zullen Bert en Willy te vertellen hebben?', vroegen ze aan elkaar.

Een paar vissen sprongen af en toe uit het water. 'We willen alles horen, we willen alles horen.'

Bert en Willy vertelden wat ze hadden gezien en gehoord. Toen ze klaar waren, brak er paniek uit onder de dieren. Ze vlogen, renden en schreeuwden door elkaar.

'Wat moeten we doen, wat moeten we doen?', riep Kon'koni, het Konijn.

---

⁴ kikker

‘Moeten we verhuizen?’, vroeg Aboma, de wurgslang, verschrikt.
Bert stampte een paar keer op de grond.

‘Rustig allemaal. We moeten naar een oplossing zoeken. We moeten ons bos redden.’

‘Wat kunnen we dan doen?’, vroeg Kon’koni.

‘Luister, we hebben een idee’, zeiden Bert en Willy.

Fluisterend maakten de dieren een plan. Af en toe klonk er een gegiechel met tussendoor een luide lach. Ze hadden veel plezier. Ze vergaten daardoor hun schrik. Tot diep in de nacht waren ze bezig. Toen ze eindelijk in slaap vielen onder de boom, waren ze heel tevreden.

4. Op weg naar de rivier

De zon was nauwelijks opgekomen, of Aboma, Kon'koni, Tigri, de tijger, Kaaiman en de andere dieren, stonden al klaar. Yap'yapi de aap en zijn familie, zaten ongeduldig te wachten in een boom. Dit groepje zou samen met Bert en Willy een tocht maken naar de grote rivier. Ze verheugden zich nu al op het grote avontuur.

De parkietjes waren samen met P'pokai, Aka, de arend, en andere vogels, vooruit gevlogen. Loiri, de luiaard, en Schildpad, waren de avond tevoren vertrokken. Deze dieren kwamen heel langzaam vooruit, maar ze wilden ook graag meedoen.

Bij de rivier werden ze opgewacht en verwelkomd door oom Laddie en tante Emma. Loiri en Schildpad waren er ook bij. De dieren maakten kennis met elkaar.

'Wat zijn we blij dat jullie zo snel zijn gekomen', zei tante Emma verheugd. 'Komen jullie mee naar huis, dan kunnen jullie eerst eten en een beetje uitrusten'.

'Ja, ik zal jullie later naar het kamp van de mens-mannen brengen', zei oom Laddie.

Er was voor elk van hen een heerlijke maaltijd klaargezet.

Na het eten maakten ze kennis met de vogels en andere dieren die langs de rivier woonden.

Bert en Willy vertelden in het kort wat ze zouden doen. De andere dieren vonden het een fantastisch idee. Alleen oom Laddie zei niets.

Hij zat stil voor zich uit te staren.

‘Wat is er, oom Laddie? Vindt u het geen goed plan?’, vroeg Willy bezorgd.

De dieren keken vol verwachting naar hem.

Oom Laddie zuchtte even en glimlachte toen.

‘Het is goed, vrienden. Dit is het beste dat we op dit moment kunnen doen. Kom mee, ik breng jullie naar de plaats waar de mens-mannen bezig zijn.’

De mens-mannen hadden die middag veel goud gevonden. Er was muziek te horen in het kamp. Er was feest. De dieren konden met hun eigen ogen zien wat er was gebeurd met het water.

Kaaiman keek met grote ogen.

‘Ik durf niet in de rivier. Kijk zo vies die is.’

‘Heb je de bomen gezien?’, fluisterde de luiaard.

‘Ik ben blij dat ik niet hier woon.’

‘Dat is waar’. Bert keek heel ernstig, terwijl hij dit zei. ‘Laten we goed voor ons water zorgen en het schoon houden’.

‘Ja, anders zien we er straks net zo oud uit als oom Laddie en tante Emma.’ Willy vloog met een vaart langs en ging op een grote steen zitten.

‘Hoe kunnen we onze natuur schoon houden, oom Laddie?’, vroeg een kleine kikker.

‘Als we allemaal ervoor zorgen dat we geen rommel laten liggen en geen schadelijke dingen gebruiken, blijven we gezond.’, antwoordde oom Laddie.

De uren gingen voorbij. De dieren zaten bij elkaar.
Willy liep onrustig heen en weer. Wat duurde het toch lang. Ze wilde nú iets doen. Plotseling sprong ze op. 'Ik heb een leuk idee. Laten we een lied zingen.'

Ze danste van plezier van de ene poot op de andere. 'Luister maar!'
Wij zijn de dieren van het bos. Tralalalala.
Wij zijn de dieren van het bos. Tralalalala.
Dieren van het bos. Rom bom bom.
Wij redden ons bos. Kom, kom, kom!

De dieren vonden het een prachtig lied en zongen met luide stem mee.
Zelfs Kaaiman die nooit zong, deed zijn best. Zo werd het avond.

5. Het avontuur

'Oehoe! Oehoe!'

Owrukuku, de Uil, kraste luid. De dieren sprongen op. Het was tijd om te gaan. Zachtjes zingend gingen de dieren naar het kamp van de mens-mannen. De lichtkevers, maskitas en vleermuizen vlogen vooraan en wezen de weg. De wespen volgden. In slapen hadden ze geen zin. Ze waren te opgewonden. Bij het kamp aangekomen, gingen de dieren snel op de afgesproken plaats staan.

'Is iedereen op zijn plaats?', vroeg Bert fluisterend. Tigri, Kaaiman en Aboma, zijn jullie op je plek?'

'Jawel!'

'P'pokai, Aka en Owrukuku?' 'Oehoe!'

'Yap'yapi, Kon'koni en Todo?'

'Prima, we zijn *ready*⁵.'

'*Maskitas*⁶, vleermuizen en was'wasi's?'

'Ja, we zijn klaar.'

En zo ging het verder, totdat elk dier op zijn of haar plek was. Nu was het wachten op het afgesproken teken.

De meeste mens-mannen sliepen al. Enkelen zaten te kaarten en twee mannen hielden de wacht. Bert stak zijn poot op, waarop Willy een gefluit liet horen. Bij het horen van dit geluid, stormden alle

---

5 klaar

6 muskieten

dieren op het kamp af. En dat deden ze onder luid gebrul, gekrijs, gezoem. Kleine en grote dieren vielen de mens-mannen aan. Ze beten en haptten ze waar ze hen maar konden pakken. De muskieten en wespen prikten hen overal.

Tigri en Kaaiman lieten hun gevaarlijke tanden zien. De apen sprongen van de ene naar de andere kant en gooiden alle spullen in de lucht. Borden, lepels, kleren, schoenen. De mens-mannen wisten niet wat hen overkwam. In paniek renden ze heen en weer.

‘De dieren zijn dol geworden!’, schreeuwde één van de mens-mannen.

‘We moeten weg van hier!’, gilte een ander.

‘Au! Au! Niet bijten, no beti! Niet doen! Libi mi!’

Het hele kamp was in rep en roer. De mens-mannen renden naar de rivier waar hun boten lagen. De buitenboordmotoren werden gestart. De mens-mannen lieten alles achter: hun gereedschappen, voedsel, kleren en zelfs het goud. Het was te gevaarlijk voor hen geworden. Nee, hier kwamen ze nóóit meer terug.

6. Het bos is gered

De dieren keken de mens-mannen na. Nadat de laatste boot verdwenen was, barstte het feest onder de dieren los. Juichend sprongen, vlogen en dansten ze op en neer. 'Ze zijn weg, ze zijn weg! We hebben het bos gered.

Zelfs de bomen en planten stonden plotseling rechtop. Ze hadden nieuwe kracht gekregen. Het bos, de rivier en de dieren waren gered.

Bert en zijn vrienden bleven nog enkele dagen bij oom Laddie en tante Emma. Toen was het tijd om afscheid te nemen.

'Dank je wel voor jullie hulp', zei oom Laddie.

'We zullen ons altijd dit avontuur blijven herinneren. Samen staan we sterker en kunnen we meer bereiken. Ik hoop dat dieren, planten én mensen in de toekomst samen zullen werken, om de hele natuur gezond te houden.'

Ze kregen allemaal een stevige brasa. Tante Emma gaf hen ook nog wat lekkernij voor onderweg.

Vrolijk zingend gingen de dieren terug naar huis. Daar wachtten de dieren die achtergebleven waren, vol spanning. Ze wilden horen hoe het avontuur afgelopen was.

❧ **EINDE** ❧

FINDE A

*'Bert, Bert!, 'Bertuuuuus, waar ben je?'
Voordat Bert kon antwoorden, klonk er
een luid geklapper. Een rode ibis vloog
laag over het water.*

*Het was Willy. Ze sloeg wild met haar
vleugels. Haar kop was nog roder dan
normaal. Zweetdruppels rolden langs
haar snavel naar beneden...*

Wat was er aan de hand?

Een spannend verhaal over ons milieu.
Om zelf te lezen en om voor te lezen.

Natasia Hanenberg-Agard

is van beroep Sociologe en schreef in het
jaar 2000 het verhaal: 'Avontuur bij de
grote rivier'. Zij won daarmee het Sranan
Pikin Buku Award. In 2007 werd het verhaal
herschreven en opnieuw uitgegeven.
De Stichting in de Vakantie bracht de
gelijknamige familie musical in hetzelfde
jaar op de planken.

ISBN 999147019-0

9 789991 470191